

بررسی عوامل تاثیرگذار بر اشتباهات داوران لیگ یک و لیگ برتر فوتبال ایران

احد سلطانی^۱، لیلا قربانی^{۲*}، امیرحسام رحیمی^۳

۱- کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه پیام نور، بندرعباس، ایران

۲- گروه مدیریت ورزشی، استادیار مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

۳- دکتری مدیریت ورزشی، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۳/۱۴ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۶/۲۳

Investigating of Factors Affecting the Mistakes of Referees in the Iranian Football Premier and 1 Leagues

Ahad soltani¹, Leila Ghorbani^{2*}, Amirhesam Raimi³

1-MA of Sports Management, Department of Sport Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, Payam Noor University of Bandar Abbas, Iran, 2- Ph.D. Sports Management, Department of Sport Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, Payam Noor University of Bandar Abbas, Iran, 3- Ph.D. of Sports Management, Department of Sport Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, University of Esfahan, Iran

Received: (2020/09/13) Accepted: (2020/06/03)

چکیده

Abstract

The purpose of this study was to investigate the factors influencing the mistakes of referees of League 1 and Iranian Premier League. The research method of this study was survey and purposeful. The statistical population of this study consisted of all the referees of Iranian Football League 1 and Premier League in 2019-20 (N = 165). The research tool was a researcher-made questionnaire whose validity was calculated by exploratory factor analysis and its reliability by Cronbach's alpha ($\alpha = 0.93$). One-sample t-test and repeated measures analysis of variance were used to analyze the data using SPSS software. The results showed that except for the environmental factor, other factors including: individual, educational, managerial and economic, had a significant effect on the errors of referees of League One and Premier League and also these components had significant differences with each other. Based on the findings of this study, it can be concluded that: By controlling the physical and mental status of the referees, conducting more training and justification sessions throughout the season, adjusting the referees' rights to the whole world and paying it on time and using managers. Sport and training in the field of refereeing of Iranian football can create conditions that are less likely to see the referees' mistakes in judging and referees to reach the desired level of referees day by day.

Keywords

Mistakes, Iran, Referees, Soccer League.

هدف از پژوهش حاضر بررسی عوامل تاثیرگذار بر اشتباهات داوران لیگ یک و لیگ برتر فوتبال ایران بود. روش تحقیق این پژوهش پیمایشی و به لحاظ هدف کاربردی بود. جامعه آماری این پژوهش را تمامی داوران فوتبال لیگ یک و لیگ برتر ایران در سال ۱۳۹۸-۹۹ تشکیل دادند (N=۱۶۵)، که نمونه پژوهش بصورت تمام شمار انتخاب شد. ابزار پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته‌ای بود که روایی آن با تحلیل عاملی اکتشافی و پایایی آن با آلفای کرونباخ ($\alpha = 0.93$) محاسبه گردید. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون پارامتریک تی تک نمونه‌ای و آنالیز واریانس مکرر با استفاده از نرم افزار spss استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد که به جز عامل محیطی بقیه عوامل شامل: فردی، آموزشی، مدیریتی و اقتصادی، تأثیر معناداری بر اشتباهات داوران گذاشته و همچنین این مولفه‌ها با یکدیگر اختلاف معنی‌داری داشته‌اند. بر اساس یافته‌های پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که با کنترل بیشتر وضعیت جسمی و روحی داوران، برگزاری کلاسهای آموزشی بیشتر در طول فصل، متناسب-کردن حقوق داوران با کل دنیا و پرداخت به موقع آن و استفاده از مدیران ورزشی و کارآزموده در حوزه داوری فوتبال ایران می‌توان شرایطی ایجاد کرد تا هر چه کمتر شاهد اشتباهات داوری بوده و داوران روز به روز به سطح مطلوب‌تری نزدیک شوند.

واژه‌های کلیدی

اشتباهات، ایران، داوران، لیگ فوتبال

* نویسنده مسئول: لیلا قربانی

*Corresponding Author: Leila Ghorbani, E-mail: Leilaghorbani2006@yahoo.com

مقدمه

ورزش نوعی بازی سازمان یافته و هدفمند است که در آن حرکت ها به منظور تقویت قوای جسمانی، افزایش روحیه و کشف مهارت اجرا می شود (۱۱). با توجه به اهمیت روزافزون ورزش در سطح جهانی و برگزاری مسابقات ورزشی در سطح بین المللی و بالطبع اهمیت نتایج کسب شده توسط تیم ها در تورنمنت های مختلف از یک سو و از سوی دیگر قابلیت تبدیل ورزش به یک تجارت جهانی، به نظر می رسد که عوامل و دست اندرکاران برگزاری مسابقات نیز باید از شایستگی های لازم در این زمینه برخوردار باشند (۶). مقوله ورزش یکی از پدیده های اجتماعی است که با وجود تاثیرگذاری بسیار در رفتارها و تعاملات جامعه، خود از سایر عوامل تاثیر می پذیرد. از دید سنتی در بدست آوردن موفقیت یا شکست یک تیم ورزشی، عوامل متعددی مانند مربیان، بازیکنان و تماشاگران دخالت دارند. اما از طرفی مشخص شده که یکی از عوامل و عناصر مهم و تاثیرگذار در سرنوشت این تیم ها داور یا قاضی میدان می باشد. در سال های اخیر داوران به عنوان اصلی ترین و مهمترین بخش از کادر برگزاری مسابقات ورزشی مطرح بوده و سطح قضاوت و تصمیم های آنها تأثیر مستقیم بر نتایج کسب شده توسط تیم ها دارد، از لحاظ سطح عملکرد و کارایی مورد توجه کارشناسان و متخصصان ورزشی قرار گرفته اند. لذا به نظر می رسد شناسایی عوامل تأثیرگذار بر قضاوت داوران می تواند سبب بهبود سطح داور گردد و زمینه حضور موفق داوران ایرانی را در مسابقات جهانی و المپیک مهیا سازد (۶). حرفه داور در تمام رشته های ورزشی، همیشه با اضطراب و استرس همراه بوده است و اغلب به نظر میرسد داوطلبان ورود به حرفه داور بسیار کم باشند. تقریباً همیشه تعبیر و تفسیر مربیان و بازیکنان از داور، منفی بوده و به ندرت به کیفیت مطلوب داور اشاره می کنند. بازیکنان و مربیانی که در مسابقات برنده نشده اند، حداقل بخشی از باخت خود را به داور نسبت داده اند (۲۹). داوران در رشته های ورزشی سه نقش متفاوت دارند: ۱. به عنوان میانجی، درگیر بحث و گفتگوها می شوند و در صدد حل تنش به وجود آمده بین دو فرد یا دو گروه برمی آیند که اغلب تمایلات ناسازگارانه ای با هم دارند. ۲. به عنوان قاضی، که به کارگیری قوانین و اتخاذ تصمیماتی را به دنبال دارد. ۳. به عنوان مدیر، مسئولیت را به عهده می گیرد و تمامی عوامل درگیر در بازی را مدیریت می کند (۲). در حال حاضر بحث داور همانند دیگر بخش ها، شکل علمی به خود گرفته و به تحصیل و تجربه نیازمند است و از سوی دیگر عوامل متعدد دیگری از جمله عوامل فردی (عقیده، تمرکز، کنترل)، عوامل موقعیتی (جمعیت، عوامل محیطی، عکس العمل بازیکنان) بر

قضاوت داوران موثرند (۲۰). داور یکی از مشاغل ورزشی حساس است که نقش تعیین کننده ای در مسابقات ورزشی دارد و در این میان فوتبال به عنوان ورزشی که تقریباً اکثر افراد جامعه را به انحاء مختلف درگیر خود می سازد به هیچ وجه از این قاعده مستثنی نیست و به عنوان سرآمد رشته های ورزشی موجود مورد توجه جهانیان قرار گرفته است (۱۵) و به گواه شواهد موجود پرتعدادترین و محبوبترین ورزش در عرصه بین المللی است تا جایی که بسیاری از کشورهای پنج قاره آن را در ردیف ورزش ملی خود محسوب میدارند و از طرفی حدود ۲۰۰ میلیون نفر زن و مرد در سراسر جهان به فعالیت در آن مشغولند (۷).

حضور هزاران تماشاچی و هوادار در ورزشگاه ها و همچنین میلیون ها بیننده ی تلویزیونی دلیلی محکم بر این ادعا است. از این رو تصمیمات داور نیز به عنوان جزئی از بازی فوتبال مورد توجه علاقه مندان و کارگزاران فوتبال است. بنابراین آمادگی داوران و تصمیم گیری های آنان می تواند عامل مهمی در رضایت یا نارضایتی بازیکنان، مربیان و تماشاگران باشد (۱۹).

داوری فوتبال یکی از جنجالی ترین و پر سر و صداترین بحث های محافل ورزشی ایران و جهان بوده و با موانع و مشکلات متعددی روبه روست. امروزه روزنامه های ورزشی اشتباهات داوران فوتبال را تیتیر کرده و از آن به عنوان فاجعه قلمداد می کنند (۱). داور، جایگاه ویژه و تعیین کننده ای در فوتبال دارد و کارهای بسیار ارزشمندی در جهت رشد و ارتقاء سطح کیفی آن در حال انجام است. از نظر فیفا، داور شخصی است که برای اجرای قوانین در مسابقه هایی که به وی ابلاغ شده است اختیار تام دارد. داوران در رشته پرتعداد فوتبال کانون توجه رسانه ها و تماشاگران بوده و یکی از مهمترین عوامل در سرنوشت و موفقیت تیم ها می باشند (۱۵).

در بیان بهتر موضوع باید عنوان کرد که داور فوتبال به عنوان یکی از ارکان اصلی فوتبال در رشد و توسعه فوتبال مؤثر استج و ایگاه ویژه و تعیین کننده ای را در فوتبال به خود اختصاص داده است. مطالعات نشان می دهد داوران نقش تعیین کننده ای در اقتصاد فوتبال ایفاء می کنند، به ویژه در سطوح حرفه ای، پیامدهای ناشی از قضاوت داوران تأثیر عمیقی در نتیجه بازی دارد. نقش داور در صنعت و اقتصاد فوتبال بسیار تعیین کننده است، به ویژه در فوتبال کاملاً حرفه ای یک تصمیم اشتباه ممکن است تأثیر بدی روی درآمد باشگاه بگذارد (۴). از این رو برخورداری از آمادگی جسمانی و روانی مطلوب برای داوران فوتبال یک شاخص اساسی در موفقیت آنها محسوب می شود (۱۷).

داوران در مستطیل سبز با استفاده از شاخص های مختلفی

مطالعه تطبیقی وضعیت داوری فوتبال در ایران و انگلستان اشاره کرد که نتایج آن نشان داد، تشکیلات داوری فوتبال ایران با انگلستان تطابق ندارد و اختلاف چشمگیری در سطوح طبقه بندی داوران و دستمزد داوران لیگ برتر فوتبال ایران با لیگ برتر فوتبال انگلستان وجود دارد (۱). پناهی و سلیمان نژاد (۱۳۹۷) در پژوهش خود تحت عنوان بررسی عوامل مؤثر بر تصمیمات داوران لیگ برتر فوتبال ایران عنوان کردند عوامل شخصی در اولویت اول، عوامل مدیریتی، عوامل فنی و اجرایی، عوامل فرهنگی-اجتماعی و عوامل رسانه‌ای در رتبه-های دوم تا پنجم عوامل اثرگذار بر تصمیمات داوران فوتبال ایران می‌باشند (۲۲). رفیعی و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهش خود با عنوان عوامل بازدارنده مؤثر بر نحوه قضاوت داوران فوتبال ایران به ترتیب پنج مولفه، "عوامل مرتبط با روز مسابقه"، "عوامل بیرونی"، "عوامل فرهنگی"، "عوامل زمان برگزاری" و "عوامل شغل و دستمزد" دارای اهمیت بیشتری بر نحوه قضاوت داوران فوتبال ایران دانسته‌اند (۲۳). با توجه به تحقیقات فوق در می‌یابیم که داوران فوتبال همواره تحت تاثیر دو گروه از عوامل قرار می‌گیرند که این عوامل یا داخلی هستند و مربوط به خود داور می‌شوند و یا خارجی هستند و از بیرون بر عملکرد داوران تاثیر می‌گذارند. باید خاطر نشان کرد که در اکثر این تحقیقات تمرکز اصلی بر عوامل خارجی می‌باشد زیرا کنترل آنها به مراتب دشوارتر بوده و از طرفی تاثیرات منفی آنها بر عملکرد داوران نیز بیشتر می‌باشد.

با توجه به دنیای حرفه‌ای امروزه و رابطه تنگاتنگ ورزش به خصوص فوتبال با عوامل اقتصادی (منابع سرشار ناشی از کسب موفقیت در رویدادهای بین‌المللی) به نظر می‌رسد که بررسی عوامل مؤثر بر افزایش کیفیت قضاوت داوران و ارائه استراتژی‌های کاربردی جهت پیشگیری از ایجاد تحلیل رفتگی به عنوان فاکتوری مؤثر در این زمینه، می‌تواند تاثیر بسزایی در جلوگیری از نابسامانی‌ها و اغتشاشات ناشی از اشتباهات داوری داشته باشد (۶). در مجموع مدیریت منابع انسانی در ورزش که یکی از این منابع ارزشمند داوران فوتبال هستند، نسبت به مدیریت سایر منابع از اهمیت بیشتری برخوردار است. بر تصمیمات مختلف با اهداف سازمان و توزیع منابع موجود در دستیابی به این اهداف تأثیر می‌گذارند. از سوی دیگر این افراد هستند که پول و تجهیزات را به عنوان منابع مهم ایجاد کرده و آنها را به ثروت تبدیل می‌کنند (۲۴). با توجه به حرفه ای شدن فوتبال در کشور و اهمیت کسب نتایج مطلوب در مسابقات، نقش داوران بیش از گذشته، برجسته شده و تصمیمات و حرکات آنها با دقت بیش تری ارزیابی می‌شود تا جایی که حتی برخی مربیان اکثر ناکامی‌های تیم‌هایشان را به تصمیمات داور نسبت می‌دهند. بنابراین به منظور کاهش بخش زیادی از این فشارهای کاذب، توجه ویژه به مقوله

چون اجرای قوانین به طور منصفانه، داشتن آمادگی جسمانی مناسب در طول دوران قضاوت، داشتن شخصیت بالای داوری، روان شناسی بازی و در نهایت مدیریت کردن جریان بازی و یا همان عقل سلیم که امروز به عنوان قانون هجدهم فوتبال از طرف قشر داوری پذیرفته شده است سعی در برگزاری عدالت و شادابی که جزء اهداف ورزش است را دارند. در واقع مهارت‌های مهمی همچون تصمیم‌گیری، سخنرانی و فن بیان، برقراری ارتباط مناسب با بازیکنان، مربیان و رسانه‌ها، می‌تواند یک داور را از بحران موجود در بازی خارج کرده و از او یک قضاوت خوب و ایده آل بجا بگذارد (۱۵). باید بدانیم که داوران فوتبال همانند ورزشکاران و مربیان در معرض فشار و هیجانات زیادی قرار دارند. داوران باید علاوه بر غلبه کردن بر فشارهای روانی و جسمی نسبت به امور زندگی، حقوقی، شغلی و خانوادگی خود اهتمام ورزند و از طرفی باید با انتقادات رسانه‌ها، مربیان عصبی، تماشاگران پرخاشگر، ورزشکاران ناراضی و فشار بی‌امان ناشی از اشتباهات خود روبه‌رو گردند. اگر به درستی از عهده این فشارها بر نیایند دچار افسردگی و تحلیل رفتگی می‌شوند، که درصد زیادی از آن ناشی از فشارهای روانی می‌باشد (۱۶). بنابراین با عنایت به این که داوران فوتبال یک جزء ضروری یک مسابقه فوتبال محسوب می‌شوند، بررسی عملکرد آنها از اهمیت زیادی برخوردار است.

پژوهش‌های مختلف و متعددی در زمینه‌ی داوری انجام شده که در این راستا لیدبوم و پریکس^۱ (۲۰۰۷) به بررسی رفتار داور تحت تاثیر فشارهای اجتماعی و ورزشگاه‌های خالی ایتالیا و تمایل داور پرداختند و نشان دادند که فشارهای اجتماعی ناشی از حضور تماشاچیان بر رفتار داوران فوتبال ایتالیا تاثیر دارد، به طوری که هنگام مملو بودن ورزشگاه از تماشاچی، به نسبت زمانی که ورزشگاه خالی بوده، داوران تنبیهات سخت‌تری را علیه بازیکنان به کار برده‌اند (۱۴). کاراکوس و همکاران^۲ (۲۰۱۱) در پژوهش خود با عنوان ارزیابی عوامل مؤثر بر عملکرد داوران فعال فوتبال در ترکیه به این نتیجه رسیدند که عواملی از جمله حقوق و دستمزد، مشخص شدن معیارهای ارزیابی عملکرد داوران، مشخص شدن برنامه آموزش داوران، و همچنین نحوه برخورد رسانه‌ها، تماشاچیان، مفسران ورزشی و مدیران باشگاه‌ها با داوران، بر عملکرد آنان تاثیرگذار خواهد گذاشت (۱۰). سیف‌الله پور (۲۰۱۳) در پژوهش خود با عنوان آیا به عوامل مؤثر بر داوری داوران فوتبال توجه می‌کنید؟ یک مرور کلی عنوان کرد که عوامل روانی، فیزیولوژیکی و شخصی بسیاری بر عملکرد داوران تأثیرگذار است (۲۷). همچنین عبدی و همکاران (۱۳۸۹) در پژوهشی با عنوان

1. Lidbom and Priks
2. Karakus & et all

فوتبال به یک مسئله مهم در محافل ورزشی بدل شده است و مربیان، بازیکنان، مدیران و رسانه‌ها همگی این اشتباهات را در تعیین سرنوشت تیم‌ها در انتهای لیگ موثر میدانند و از طرفی این اشتباهات منجر به بروز بی‌اخلاقی‌های متعددی از جانب گروه‌های نام برده به خصوص تماشاچیان شده است. این هجمه‌ها در حالی به داوران وارد شده‌است که هیچ ارگان یا نهادی دلیل این اشتباهات را به صورت علمی و منطقی بررسی نکرده و فقط به محکوم کردن داوران، این قشر شریف ورزش فوتبال پرداخته‌اند. البته توجه به این نکته حائز اهمیت است که هرچه در طی یک مسابقه اشتباهات داوران بخصوص اشتباهات تاثیر گذار در نتیجه مسابقه کمتر باشد آرامش بیشتری در ورزشگاه و زمین مسابقه حکم فرما می‌شود و می‌توانیم در جوی سالم به ورزش پرداخته و از آن لذت ببریم. از آنجا که مطالعه در حوزه بررسی عوامل منجر به اشتباهات داوران در کشور ما کمتر انجام شده است و همچنین تا کنون این مسئله از دیدگاه داوران یعنی مهمترین گروه در این موضوع بررسی نشده است این سوال مطرح می‌شود که چه عواملی بر اشتباهات داوران لیگ یک و لیگ برتر فوتبال ایران تاثیر گذار می‌باشند؟

داوری و نمایش تصویر روشنی از نیمرخ فعالیت داوران و وضعیت آمادگی جسمانی آنها در حین مسابقه ضروری به نظر می‌رسد (۲۶). داوران برای مدیران فدراسیون فوتبال نیز اهمیت بسیاری دارند، چون آنها هستند که مسابقه فوتبال را برگزار می‌کنند و با قضاوت خوب خود موجب نظم بهتر و بیشتر مسابقات می‌شوند. پس توجه به ویژگی‌های شغلی و روانی داوران می‌تواند تضمین کننده قضاوت سالمتر و بهتر برای فدراسیون باشد تا در نهایت مسابقات فوتبال را با حواشی کمتر و نظم بیشتر برگزار کنند. همچنین تمرکز بر داوران مخصوصاً در ورزش فوتبال به مثابه یکی از منابع مهم نیروی انسانی فدراسیون در زمینه برگزاری مسابقات، و توجه به ویژگی‌هایی که در این شغل وجود دارد به منظور طراحی مجدد شغل داوران فوتبال، ضروری به نظر می‌رسد (۲۴).

باید اذعان کرد که داور به عنوان بیست و سومین بازیکن میدان از طرفی مجبور به هماهنگ بودن با جریان بازی است و از سوی دیگر، تصمیمات صحیح و غلط آن نقش بسیار مهمی در نتیجه‌ی مسابقه و سرنوشت تیم‌ها دارد که این خود مسولیت و حساسیت کار آنها را دو چندان کرده است. با توجه به این موضوع در سالهای گذشته افزایش اشتباهات داوران

روش شناسی

این پژوهش از نوع پیمایشی و به صورت میدانی اجرا گردیده است. جامعه این پژوهش، کلیه داوران لیگ دسته یک و لیگ برتر فوتبال ایران در سال ۹۸-۱۳۹۷ هستند (N=۱۶۵)، و نمونه آماری پژوهش به صورت تمام شمار بود.

ابزار مورد استفاده در این پژوهش با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته گردآوری شد. قسمت اول پرسشنامه برای بررسی ویژگی‌های جمعیت شناختی نمونه پژوهش، و از قسمت دوم برای بررسی سوالات پژوهش استفاده گردید که در طراحی آن سه محور نگارش، اصول اندازه گیری و ظاهر کلی پرسشنامه مورد توجه قرار گرفت. پرسشنامه مورد نظر برای تعیین روایی صوری به تایید ۱۰ نفر از متخصصان مدیریت ورزشی رسید و با استفاده از مدل لاوشی روایی محتوایی کل پرسشنامه (CVI¹=۰/۹۳) به دست آمد. بر اساس این روش متخصصان، «مربوط بودن»، «واضح بودن» و «ساده بودن» هر گویه را بر اساس یک طیف لیکرتی ۴ قسمتی مشخص می‌کنند تعداد خبرگانی که گزینه ۳ و ۴ را انتخاب کرده اند را بر تعداد کل خبرگان تقسیم کنید. اگر مقدار حاصل از ۰/۷ کوچکتر بود گویه رد می‌شود اگر بین ۰/۷ تا ۰/۷۹ بود باید بازبینی انجام شود و اگر از ۰/۷۹ بزرگتر بود قابل قبول است. ضریب پایایی درونی آن با استفاده از ضریب الفای کرونباخ محاسبه گردید (جدول ۱).

جدول ۱. آزمون پایایی درونی

عوامل مؤثر در اشتباهات داوران	ضریب آلفای کرونباخ
فردی	۰/۷۹
آموزشی	۰/۷۷
مدیریتی	۰/۸۰
اقتصادی	۰/۸۷
محیطی	۰/۹۲
کل	۰/۹۳

پرسشنامه در دو بخش تنظیم شد: بخش اول شامل مشخصات فردی: که حاوی ۱۲ سوال، شامل سن، وضعیت تأهل، شغل، میزان تحصیلات، رشته تحصیلی، سابقه داوری، درجه داوری، پست داوری، بالاترین سطح قضاوت، سابقه ورزشی، تعداد داوری در لیگ یک و لیگ برتر در شش ماه دوم سال ۱۳۹۶، بوده است.

بخش دوم شامل سوالات اصلی پژوهش: که حاوی ۳۹ گویه با مقیاس پنج ارزشی لیکرت (به ترتیب: خیلی کم= ۱، کم= ۲، متوسط= ۳، زیاد= ۴، و خیلی زیاد= ۵ امتیاز) بوده که در رابطه با عوامل مؤثر بر اشتباهات داوران لیگ برتر و لیگ یک فوتبال ایران بود. در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از دو روش آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. به منظور سازمان دادن، خلاصه کردن و طبقه‌بندی نمرات خام و توصیف اندازه‌های نمونه، تنظیم جدول توزیع فراوانی، درصدها و محاسبه شاخص‌های پراکنندگی نظیر میانگین، انحراف

۰/۰۰۱	۸/۷۸	۰/۴۱	۳/۰±۴۱/۶۰	۱۶۵	فردی
۰/۰۰۱	۱۰	۰/۴۷	۳/۰±۴۷/۶۱	۱۶۵	آموزشی
۰/۰۰۱	۱۷/۸۹	۰/۸۳	۳/۰±۸۳/۶۰	۱۶۵	مدیریتی
۰/۰۰۱	۱۱/۵۶	۰/۸۶	۳/۰±۸۶/۹۵	۱۶۵	اقتصادی
۰/۸۹	-۰/۱۳۴	۰/۰۰۱	۲/۰±۹۹/۸۴	۱۶۵	محیطی

جدول (۳)، تعداد گویه های هر مولفه و سوالات مربوط به هر مولفه بر اساس پرسشنامه را نشان می دهد. در کل ارزش ویژه ۵ عامل بیشتر از ۱ (۲/۶۷۵، ۱/۸۰۲، ۱/۲۵۸، ۱/۳۳۰ و ۱/۸۹۰) بود. این ۵ عامل، ۵۳/۸۸۵ درصد از واریانس کل را تبیین می کردند.

جدول ۴. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی و بارهای عاملی گویه های پرسشنامه عوامل تاثیر گذار بر اشتباهات داوران لیگ یک و لیگ برتر فوتبال

عوامل موثر در اشتباهات داوران	تعداد گویه ها	شماره گویه ها در پرسشنامه
فردی	۹	۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶
آموزشی	۹	۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۳۱
مدیریتی	۸	۱-۲-۳-۴-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵
اقتصادی	۴	۵-۶-۷-۸
محیطی	۹	۹-۱۰-۱۱-۱۶-۱۷-۱۸-۳۷-۳۸-۳۹

مطابق با جدول شماره (۴) مشخص شد که ۹ شاخص مربوط به عامل فردی، ۵ شاخص مربوط به عامل آموزشی، ۸ شاخص مربوط به عامل مدیریتی، ۴ شاخص مربوط به عامل اقتصادی، ۹ شاخص مربوط به عامل محیطی می باشند به منظور مقایسه میانگین ها، از آزمون آنالیز واریانس مکرر استفاده شد. (جدول ۵) نتیجه آزمون آماری ماخلی برای آزمون فرض کرویت، نشان داد که سطح معنی داری آن کمتر از $p < 0.05$ می باشد بنابراین از ضرایب تصحیح (اپسیلون) هاین فلت برای اصلاح درجه آزادی (df) استفاده شد.

استاندارد و نمودارها از آمار توصیفی استفاده شد و در بخش آمار استنباطی از تحلیل عاملی اکتشافی، آزمون تی تک نمونه، آزمون تحلیل واریانس مکرر استفاده شد و تمام تجزیه و تحلیل ها در این تحقیق توسط نرم افزار اسپس اس ۱ نسخه ۲۲ انجام گرفت.

برای تعیین روایی سازه پرسشنامه از تحلیل عامل اکتشافی استفاده شد، به همین منظور از آزمون KMO^2 برای تعیین کیفیت حجم نمونه استفاده گردید. KMO کل پرسشنامه (۰/۸۵) به دست آمد و از آزمون بارتلت برای سنجش همبستگی بین گویه ها استفاده شد (جدول ۲).

جدول ۲. نتایج آزمون KMO و بارتلت

شاخص کفایت نمونه گیری (KMO)	آزمون بارتلت	خی دو درجه آزادی سطح معنی داری
۰/۸۵	۳۵۳۰/۲۶۶	۷۴۱ ۰/۰۰۰

یافته های تحقیق

بررسی ویژگی های جمعیت شناختی نمونه پژوهش نشان داد که ۲۰٪ داوران مورد بررسی مجرد و ۸۰٪ متاهل و دامنه سنی آن ها بین ۱۹-۴۸ سال با میانگین $۳۴/۴۲ \pm ۴/۷۲$ سال بود. ۳۸/۸٪ از کل آزمودنی ها داور و ۶۱/۲٪ از کل آزمودنی ها کمک داور بودند که ۹۰/۳ درصد از آن ها دارای درجه داور ملی و ۹/۷ درصد دارای مدرک داور بین المللی، با میانگین سابقه داور $۱۵/۱۸ \pm ۳/۱۶$ بودند، که از این میان ۵۶/۴٪ در لیگ دسته اول، ۳۷/۶٪ در لیگ برتر و ۶/۱٪ از داوران در مسابقات بین المللی قضاوت داشته اند.

یافته های پژوهش در بخش مقایسه عوامل موثر بر اشتباهات داوران لیگ برتر و لیگ یک فوتبال ایران با عدد شاخص به وسیله آزمون تی تک نمونه ای نشان داد که: در مؤلفه های فردی، آموزشی، مدیریتی و اقتصادی میانگین از شاخص بالاتر بوده و این عوامل بر اشتباهات داوران تاثیرگذار بوده است در حالی که در مولفه محیطی میانگین از شاخص پایین تر بوده و این عامل بر اشتباهات داوران تاثیرگذار نبوده است (جدول ۱).

جدول ۳. نتایج مربوط به آزمون t تک نمونه ای فرضیه های پژوهش

عوامل موثر در اشتباهات داوران	تعداد	انحراف استاندارد	اختلاف میانگین	T	سطح معناداری
			\pm میانگین		

1 - SPSS

2 . Kaiser-Meyer-olkin measure of sampling adequacy

جدول ۵. نتایج آزمون Mauchly's W

Sig.	df	Approx. Chi-Square	Mauchly's W	اثر درون حیطه‌ها
۰/۰۱	۹	۱۳۷/۲۸	۰/۴۲	حیطه‌های عوامل تاثیر گذار

همانگونه که اطلاعات حاصل از جدول ۵ نشان می‌دهد، فرض برابری واریانس‌ها رعایت نشده است، چون Mauchly's W معنی‌دار ($P \leq ۰/۰۵$) شده است. بنابراین سطح معنی‌داری در خروجی آزمون Repeated

جدول شماره ۶. نتایج آزمون مقایسه عوامل تاثیر گذار بر اشتباهات داوران لیگ یک و لیگ برتر کشور

Sig.	F	میانگین مجذورات	df	آماره	حیطه‌های عوامل تاثیر گذار
۰/۰۱	۶۳/۹۱	۲۹/۶۴	۲/۸۴	Greenhouse-Geisser	

* سطح $P \leq ۰/۰۵$ تفاوت معنی دار است*
 پس از مشخص شدن اختلاف عوامل تاثیر گذار بر اشتباهات داوران لیگ یک و لیگ برتر کشور در عناصر مربوطه جهت مشخص شدن محل اختلاف‌ها از آزمون تعقیبی بونفرونی برای مقایسه زوجی متغیرها استفاده شد (جدول ۵).

جدول ۷. آزمون تعقیبی مربوط به عوامل تاثیر گذار بر اشتباهات داوران لیگ یک و لیگ برتر کشور

عوامل	سایر عناصر	اختلاف میانگین	انحراف استاندارد	سطح اطمینان	فاصله اطمینان در سطح ۹۵٪	
					حد بالا	حد پایین
فردی	آموزشی	۰/۰۶	۰/۰۴	۱	-۰/۱۹	۰/۰۶
	مدیریتی	۰/۴۲	۰/۰۵	۰/۰۱	-۰/۵۶	-۰/۲۸
	اقتصادی	۰/۴۴	۰/۰۸	۰/۰۱	-۰/۶۷	-۰/۲۱
	محیطی	۰/۴۲	۰/۰۶	۰/۰۱	۰/۲۵	۰/۵۹
آموزشی	مدیریتی	۰/۳۵	۰/۰۴	۰/۰۱	-۰/۴۷	-۰/۲۳
	اقتصادی	۰/۳۸	۰/۰۷	۰/۰۱	-۰/۶۰	-۰/۱۶
	محیطی	۰/۴۸	۰/۰۵	۰/۰۱	۰/۳۲	۰/۶۵
مدیریتی	اقتصادی	۰/۰۲	۰/۰۶	۱	-۰/۲	۰/۱۴
	محیطی	۰/۸۴	۰/۰۶	۰/۰۱	۰/۶۶	۱/۰۲
اقتصادی	محیطی	۰/۸۷	۰/۰۸	۰/۰۱	۰/۶۴	۱/۱

مشترک در یک جایگاه قرار گرفته اند نسبت به یکدیگر اختلاف معناداری نداشتند.

در نهایت مقایسه زوجی عوامل تاثیر گذار بر اشتباهات داوران لیگ یک و لیگ برتر کشور در همه عوامل اختلاف معناداری مشاهده شد بطوری که مولفه (مدیریتی و اقتصادی) بطور مشترک در جایگاه اول، مولفه های (فردی و آموزشی) بطور مشترک در جایگاه دوم و مولفه محیطی در جایگاه سوم قرار می‌گیرند. لازم به ذکر است که در مولفه هایی که بطور

بحث و نتیجه گیری

امروزه مشخص شده که یکی از عوامل و عناصر مهم و تاثیرگذار در سرنوشت تیم‌ها در رشته‌های مختلف ورزشی داور یا قاضی میدان می‌باشد. در سالهای اخیر داوران که به عنوان اصلی‌ترین و مهمترین بخش از کادر برگزاری مسابقات مطرح بوده و سطح قضاوت و تصمیم‌های آنها تأثیر مستقیم بر نتایج کسب شده توسط تیم‌ها دارند و این موضوع به یک معضل در جامعه فوتبالی ما تبدیل شده است.

بر این اساس یافته‌های پژوهش نشان دادند که مولفه‌ی فردی یکی از عوامل تاثیرگذار بر اشتباهات داوران لیگ یک و لیگ برتر فوتبال ایران می‌باشد. باید خاطر نشان کرد، با توجه به ضرورت حضور فعال داور در کلیه لحظات یک رقابت به خصوص مسابقات فوتبال، این مسئولیت نشان دهنده ضرورت حضور اجتناب ناپذیر و هماهنگ داور در کلیه جریان بازی در زمین مسابقه به منظور استقرار در موقعیتی مطلوب برای مشاهده و تشخیص مناسب و اعمال مقررات مربوطه است. بنابراین میزان آمادگی جسمانی داوران نقش تعیین کننده‌ای در عملکرد آنها هنگام مسابقه خواهد داشت (۱۷)، و از طرفی وقتی فشار روانی بیش از حد به فرد وارد می‌شود، به انواع مختلفی به افت‌های جسمانی و روانی منجر می‌شود که موجب تحریک عملکرد و از بین رفتن حلاوت قضاوت می‌شود. حتی آماده‌ترین داورانی که فشار روانی بیش از حد دارند، تسلیم خستگی خواهند شد و اگر داوران سلامت جسمانی نداشته باشند اثر منفی بر عملکردشان ایجاد خواهد شد. فشار روانی بیش از حد داور را از نظر جسمانی و فکری درگیر می‌کند و حتی آماده‌ترین داوران نیز تسلیم خواهند شد. فشار روانی بیش از حد کاهش تمرکز و اختلال در تصمیم‌گیری را به همراه دارد (۱۶). نتایج به دست آمده، با پژوهش‌های نظریان و همکاران، مازندرانی و همکاران، میرجمالی و همکاران، لن و همکاران، سیفالله پور (۲۰، ۱۶، ۱۸، ۱۳، ۲۷) همسو می‌باشد. این پژوهش‌ها نشان دادند که هم‌زمان با افزایش فشار روانی، سلامت عمومی و سلامت جسمانی داوران کاهش می‌یابد. از دلایل همسو بودن پژوهش‌های نظریان و همکاران و مازندرانی و همکاران (۲۰، ۱۶) می‌توان گفت که این محققان در پژوهش‌های خود بیان کرده‌اند که داوران تحت فشار و پر اضطراب به جای تمرکز روی وظایف اصلی خود و دقت در بازی، بیشتر بر روی مشکلات، نگرانی‌ها و حالت‌های حسی خود تمرکز می‌نمایند و در نتیجه در تصمیم‌گیری و تشخیص اتفاقات مهم بازی دچار اختلال می‌شوند. با این وجود ضروری است که داوران را در شرایط مختلف، تحت آزمایشات گوناگون از جمله: (واگذاری بازی-

های حساس و سرنوشت ساز، دآوری در شرایط‌های متفاوت آب و هوایی، دآوری در رده‌های مختلف سنی، دآوری در سطوح مختلف لیگ) قرار دهند تا هنگام مواجه شدن با شرایط سخت بتوانند تصمیم ایده آل بگیرند. از سوی دیگر این نتایج با پژوهش احمدی و محمدزاده با عنوان بررسی عوامل استرس زای داوران فوتبال ناهمسو است (۲). از دلایل احتمالی ناهمسویی، می‌توان به مواردی از قبیل، رشد روز افزون ورزش فوتبال در سالیان گذشته و توجه بیش از پیش به این ورزش در بین تمام اقشار جامعه و افزایش حساسیت‌ها و همچنین تغییر زیاد قوانین دآوری و مهمتر شدن برد و باخت تیم‌ها اشاره کرد، که به همین دلیل حساسیت بر عملکرد داوران بیشتر شده که این خود باعث افزایش تنش و فشار جسمی-روانی بر روی آنها می‌شود. برای جلوگیری از وارد شدن این فشارها به داوران فوتبال که بر روی اشتباهات دآوری آنها تأثیر مستقیمی دارد، می‌توان از راهکارهایی همچون: افزایش دفعات کنترل آمادگی جسمانی داوران در طول فصل فوتبالی، استفاده از روانشناس ورزشی برای کنترل وضعیت روانی داوران و تعدیل فشارهای روانی وارد بر آنها و همچنین فرهنگ‌سازی برای تماشاچیان، بازیکنان، مربیان و دیگر ذینفعان نتایج مسابقات فوتبال، برای کنترل رفتارهای تحریک‌آمیز که منجر به افزایش فشارهای روانی در داوران می‌شود، اشاره کرد.

دومین مولفه‌ای که بر اشتباهات داوران لیگ یک و لیگ برتر فوتبال ایران تاثیرگذار می‌باشد مولفه آموزشی است. در همین ارتباط عبدی و همکاران (۱۳۸۹) عقیده دارند که بحث آموزش در همه زمینه‌ها، اساسی و چاره ساز خیلی از مشکلات و نارسایی‌هاست. بحث نشریه دآوری نیز باید به عنوان مولفه آموزشی در دآوری ایران بیشتر مورد توجه قرار گیرد. مسئله‌ای که در دآوری حرفه‌ای انگلستان جایگاه ویژه‌ای دارد (۱). این بخش از نتایج، با پژوهش‌های ایوانکوویچ، عبدی و همکاران، جونز و همکاران، کاراکوس و همکاران (۸، ۹، ۱۰) همسو می‌باشد. در این پژوهش‌ها بیان شده بود که روش آموزشی داوران فوتبال ایران کمبودهایی دارد و باید فدراسیون فوتبال ایران روش‌های آموزشی داوران فوتبال را هم از لحاظ کیفی و هم از لحاظ کمی ارتقاء دهد. حتی کاراکوس و همکاران (۲۰۱۳) بیان می‌کنند که داشتن برنامه‌های آموزشی مناسب در بهبود عملکرد داوران فوتبال ترکیه می‌تواند تاثیرگذار باشد. از دلایل احتمالی همسو بودن این پژوهش‌ها می‌توان بیان کرد که محقق در پژوهش خود عنوان کرده است که فدراسیون فوتبال ایران باید هم از لحاظ کیفی

گردد اشاره کرد. در واقع فناوری به تسهیل، سرعت، دقت عمل و افزایش سرعت کارایی داور در زمین مسابقه منجر می شود. این پژوهشگران در پژوهش‌های خود بیان کرده‌اند که ساختار تشکیلات داور فدراسیون فوتبال ایران با کشورهای پیشرفته تفاوت زیادی دارد، تشکیلات داور در ایران به کمیته داوران، دپارتمان داور، واحدهای استانی و شهرستانی ختم می شود این در حالی است که تشکیلات داور برای مثال در انگلستان به کمیته داوران اتحادیه فوتبال انگلیس، اتحادیه داوران انگلیس، مدیران منطقه ای، کمیته داوران نیروهای مسلح، واحدهای استانی و شهرستانی ختم می شود و این خود یک عامل مدیریتی اثرگذار بر داور است.

عامل دیگری که تاثیرگذاری آن بر اشتباهات داوران لیگ یک و لیگ برتر فوتبال ایران بر اساس نتایج پژوهش اثبات شد مولفه‌ی اقتصادی بود، که با پژوهش‌های عبدی و همکاران و رفیعی و همکاران (۱، ۲۳) همسو می‌باشد. محققان در پژوهش خود نا کافی بودن دستمزد داوران و تفاوت زیاد آن با دستمزد بازیکنان را علت این امر می دانند آنها اعلام می کنند که دستمزد داوران فوتبال انگلیس نسبت به داوران ایران چهار برابر بیشتر است و نبود اتحادیه داوران باعث پایین بودن حق داور داوران برای هر مسابقه می باشد. همچنین داوران انگلیس تحت پوشش بیمه حوادث ورزشی، بیمه شخصی و بیمه مکمل میباشند و این در حالی است که داوران ایران هیچ یک از این بیمه ها را ندارند و تحت پوشش هیچ بیمه ای بجز بیمه ورزشی نیستند. از طرف دیگر نتایج این پژوهش با پژوهش بویلات و همکاران (۳) ناهمسو است. او در پژوهش خود به این نتیجه رسید که رفاه اجتماعی دلیل مناسبی برای عملکرد ضعیف برخی داوران نیست. و این ناهمسو می تواند به دلیل وضعیت مطلوب مالی و اجتماعی داوران لیگ انگلیس باشد.

نتایج پژوهش در مورد مولفه‌ی محیطی نشان داد این عامل بر اشتباهات داوران لیگ یک و لیگ برتر فوتبال ایران تاثیرگذار نمی‌باشد، که با پژوهش نویل و ویلیامز (۲۱) همسو است. وی بر اساس نتایج پژوهش خود بیان می کند، بیشتر داوران معتقدند که بازی های خانگی تیم ها تاثیری بر قضاوت آنها نداشته و فقط از دیدگاه سه داور بازی خانگی تیم ها بر قضاوت آنها اثر می گذارد. اگر چه در پژوهش حاضر نتیجه نشان داد که عوامل محیطی بر قضاوت داوران اثر گذار نیست اما با بررسی رقابت‌های مختلف می تواند دید که عوامل محیطی اثر گذار هستند اما داوران حاضر به ایراد آن نیستند و بدلیل اینکه اگر این ایراد وارد باشد مستقیم متوجه خود داور بوده و هیچ توجیهی برای رد کردن این مسولیت از خود ندارند. از طرف دیگر نتایج این پژوهش با پژوهش های داوسون و دبسون، سوتر و کوچر و رفیعی و همکاران (۵، ۲۸، ۲۳) ناهمسو است. آنها در پژوهش های خود به این نتیجه

یعنی برگزاری دوره های متفاوت با مدرسین سطح بالا و به-روز فیفا کیفیت آموزشی داوران را بالا ببرند و همچنین از لحاظ کمی با افزایش تعداد دوره های مختلف باعث بالا رفتن سطح آموزش داوران شوند، و از طرفی دانش و آگاهی قبلی داوران از مهم ترین عوامل اثرگذار در تصمیم گیری داوران بیان کردند. از دلایل احتمالی دیگر همسو بودن این پژوهش-ها این است که محققان در پژوهش خود بیان کرده اند که هر چه داوران سطح دانش و آگاهی خود را بالا ببرند در روند قضاوتشان تاثیر گذار است که این راهکارها بخشی از راهکارهای آموزشی محسوب می‌شوند. موید این موضوع نیز نتایج پژوهش عبدی و همکاران که به مقایسه سطح داور ایران با انگلستان پرداخته می باشد (۱). او در پژوهش خود بیان می‌کند که در انگلستان چهار نشریه آموزشی برای داوران وجود دارد اما در ایران تنها یک نشریه به این مقوله اختصاص دارد. همچنین کلاس ها و دوره های توجیهی و هماهنگی در انگلستان با عنوان آموزشهای ضمن خدمت برای داوران و توسط اتحادیه داوران و جامعه داور FAMOA در طول سال برگزار می شود اما در ایران پیش از شروع فصل مسابقات یا در نیم فصل، برای داوران در سطح لیگ یک و لیگ برتر انجام می گیرد. همه این دلایل نشان دهنده ضعف در مولفه آموزشی است که خود این عامل در اشتباهات داوران تاثیر بسزایی دارد. باتوجه به بررسی های زیاد محقق در پژوهش های موجود در این زمینه هیچ نتیجه ناهمسوئی مبنی بر بی تاثیر بودن مولفه آموزشی بر اشتباهات داوران وجود نداشت که این موضوع متأسفانه بیانگر بی توجیهی مسئولین ودست اندرکاران در این زمینه مهم می باشد که در طی سالیان گذشته این موضوع همیشه به عنوان یکی از عوامل اصلی در اشتباهات داور بر شمرده شده ولی هنوز به دلایل نامشخصی که برای محقق نیز پوشیده است راهکاری برای بهبود آموزش داور ارائه نشده است.

در بخش دیگر نتایج پژوهش نشان داد که، مولفه‌ی مدیریتی یکی از عوامل تاثیرگذار بر اشتباهات داوران لیگ یک و لیگ برتر فوتبال ایران می‌باشد. در همین ارتباط رضائی‌نژاد و همکاران (۱۳۹۳) عقیده دارند که مدیریت، عوامل و راهکارهای مربوط به آن جزء لاینفک همه برنامه‌ها در تمام زمینه‌های زندگی اجتماعی انسانهاست و با بی‌توجهی به آن در زندگی روزمره یکی از اصلی‌ترین عوامل رشد و تعالی، اجتماع و انسان‌ها نادیده گرفته می‌شود (۲۵). این موضوع در ورزش به خصوص فوتبال نیز صادق است. این نتایج، با پژوهش‌های کاظمی و همکاران، عبدی و همکاران، پناهی و سلیمان نژاد (۱۲، ۱، ۲۲) همسو می‌باشد. از علل احتمالی همسوئی پژوهش‌های فوق با این نتایج، می‌توان به اتفاق نظر محققان بالا به این مطلب که وجود فناوری های نوین ارتباطی در داور می تواند باعث کاهش اشتباهات داور در فوتبال

توجه اکثر دانش پژوهان، محققان و مسئولین قرار میگیرند. نتایج پژوهش حاضر به بررسی عوامل موثر در اشتباهات داوری پرداخته، و این عوامل را به تفکیک اهمیت از دید آنها نشان داد. با وجود این نتایج ضروری است که فدراسیون فوتبال و در راس آن، کمیته داوران نسبت به کنترل عوامل موثر بر اشتباهات از دید داوران برنامه‌ریزی های لازم را انجام داده و به آنها عمل کند. شاید ابتدایی ترین کار و در عین حال مهمترین اقدام تجدید نظر در شکل و ساختار کمیته داوران باشد. ساختاری که از لحاظ تفکیک نیروی انسانی پتانسیل لازم جهت حمایت همه جانبه از داوران فوتبال کشور را داشته باشد که این مساله نیازمند مدیریتی قوی و در عین حال با دانش و بروز است. از سوی دیگر، با توجه به اهمیت نقش داوران در سرنوشت تیم‌هایی که برای رسیدن به قهرمانی هزینه‌های هنگفتی را متحمل شده‌اند، شایسته است تدابیر بنیادین و مهمی در مورد کاهش نقش عوامل موثر بر اشتباهات در قضاوت آنها اندیشیده شود. بنابراین با بررسی موشکافانه عوامل موثر بر اشتباهات قضاوت داوران در شرایط مختلف، میتوان میزان تأثیر گذاری این عوامل را بر تصمیم داوران به حداقل رساند. از طرفی، ضروری است که در مراحل آموزش داوران، با بهره‌گیری از روشهای مدرن و مهیا نمودن شرایطی متناسب و مشابه با شرایط مسابقات، چگونگی اتخاذ تصمیمات صحیح‌تر و مصمم‌تر را به آنها آموزش داد تا بتوان میزان تصمیمات نادرست داوران را در مسابقات کاهش داد. همچنین طبق نتایج پژوهش حاضر میتوان، با فرهنگ سازی مناسب در بین هواداران، بازیکنان و مربیان؛ الگوبرداری از ساختار کمیته داوران کشورهای پیشرفته در این زمینه همچون کشور انگلستان؛ ایجاد یک سیستم رایانهای به منظور نمره-دهی و چیدمان برای تشویق و تنبیه به حق داوران؛ پرداخت حقوق ثابت و بیمه کردن داوران، چیدمان صحیح داوران بر اساس سابقه قضاوت و حساسیت بازی؛ می‌توان در حد امکان عوامل بازدارنده موثر بر نحوه قضاوت داوران را کنترل نمود و آمار اشتباه داوران در مسابقات مختلف را به حداقل رساند. در نهایت باید عنوان کرد که این پژوهش از دیدگاه داوران به عنوان یکی از گروه‌های صاحب رای و درگیر در نتایج مسابقات فوتبال انجام شده است. بنابراین پیشنهاد می‌شود که این پژوهش از منظر دیگر گروه‌ها مانند (بازیکنان و مربیان، تماشاچیان، رسانه‌ها و مفسران ورزشی، مدیران و مسئولین تیم‌ها و دیگر گروه‌های ذینفع) برای دستیابی به نتایج همه جانبه‌تر انجام شود.

رسیدند که تعصب داوران به تیم‌های میزبان بر تصمیمات آنها اثر میگذارد آنها در اعلام ضربه پنالتی برای تیم مهمان احتیاط بیشتری میکنند، در حالیکه تمایل بیشتری برای اعلام پنالتی برای تیم‌های میزبان دارند و در ضمن نشان دادند زمانی که داوران مجبور به استفاده از کارت‌های زرد و قرمز هستند بیشتر به نفع تیم‌های میزبان عمل میکنند. همچنین آنها نشان دادند که ملیت نیز عامل اثرگذار دیگر در تصمیمات داوران است. این پژوهش در محیط‌های ورزشی بین‌المللی انجام شد هر چند که در لیگ‌های فوتبال در محیط‌های ملی نیز نقش تعیین کننده‌ای در اخذ تصمیمات داوران دارد. همه‌ی این موارد نشان دهنده تاثیر عوامل محیطی بر اشتباهات داوران است. از دلایل ناهمسویی پژوهشات فوق می‌توان به موارد زیر اشاره نمود که تمام پژوهشات ناهمسو در خارج از کشور بوده و شاید عوامل فرهنگی و اجتماعی از جمله مواردی مانند نژاد پرستی گرایشات قومی و ... در آن تاثیر گذار باشد ولی این موارد در کشور ما بدلیل آموزه های دینی و فرهنگی اصلا مطرح نبوده و قضاوت داوران مصداق کامل همه ایران سرای من است را دارد.

نهایتا در این پژوهش از آزمون آنالیز واریانس مکرر برای مقایسه و رتبه‌بندی عوامل مؤثر شناسایی شده بر اشتباهات داوران لیگ یک و لیگ برتر فوتبال ایران استفاده شد. در مقایسه یافته های پژوهش حاضر با ادبیات پژوهش باید خاطر نشان کرد که نتایج پژوهش حاضر با پژوهش رفیعی و همکاران و پناهی و سلیمان نژاد (۲۲، ۲۳) همسو بود. آنها در نتایج خود مولفه مدیریتی را جزء اولین مولفه‌های تاثیر گذار بر اشتباهات داوران فوتبال معرفی کرده بوند. این مسئله نشان دهنده جایگاه مهم مدیریت در تمام زمینه های زندگی، جامعه و ورزش است بطوری که اگر دقت کرده باشید تمام مولفه های مورد بررسی به گونه ای به مدیران ختم می شود و اگر ما مسائل مدیریتی را رعایت کنیم می توانیم تا حد زیادی بر مشکلات ناشی از دیگر عوامل نیز فائق آییم. از طرفی نتایج پژوهش فوق با پژوهش نظریان و همکاران (۲۰) ناهمسو است. آنها در پژوهش خود مولفه محیطی را به عنوان مهمترین عامل تاثیر گذار بر اشتباهات داوران فوتبال بیان کرده است. و عوامل تجربی و فردی را در جایگاه های بعدی قرار داد. از دلایل ناهمسویی پژوهش می‌توان به نمونه آماری آن اشاره کرد که تنها به ۲۳ نفر از داوران ملی اکتفا نموده است. باید خاطر نشان کرد که در پژوهشاتی که بصورت کلی و در سطح کشوری انجام می شوند باید به جامعه و نمونه گیری توجه بسیار شود زیرا که نتایج اینگونه پژوهشات مورد

References

- 1- Abdi H, Jalali Farahani M, Sajjadi. N. "A Comparative Study of Football Referee Status in Iran and England". Sport Management Journal, 2010; 4: 119-135. (In Persian)

- 2- Ahmadi A, Mohammad Zadeh H. "Determining the Stress Resources of Iranian Professional Referees". *Olympic Games Quarterly*, 2008; 45(17), 47-55. (In Persian)
- 3- Boillat, Camille, Raffaele Poli, and David Rodrigues. "Governance models across football associations and leagues". Editions CIES, 2014.
- 4- Castanga C, Abt G, & Dottavio S. "Physiological aspects of soccer refereeing performance and training", *Sports Medicine*, 2007; 37(7), 625-646.
- 5- Dawson P, & Dobson S. "The influence of social pressure and nationality on individual decisions: Evidence from the behaviour of referees". *Journal of Economic Psychology*, 2010; 31: 181-191.
- 6- Gazme. J. "The relationship between self-efficacy and degradation in soccer, basketball, volleyball and table tennis players in Golestan province." Master's Thesis. Faculty of Engineering and Management", Shahrood University of Technology, Shahrood, 2013; 1-20. (In Persian)
- 7- Honari, Habib, and Ahmad Mahmoudi. "Explaining the quantitative pattern of influential factors to lead corruption in Iran's football industry." *Scientific Journal Of Organizational Behavior Management in Sport Studies*, 2019; 6(2), 145-163.
- 8- Ivankovich. B. "Analysis of the Football Status in Iran" from the series of articles presented at the first Tehran Science and Football Seminar, 2003.
- 9- Jones mv, pull gc, Erskine j. "The impact of team's aggressive reputatation on the decisions of association football referees". *Journal o sport science*, 2002; 20(12), 991-1000.
- 10- Karakus S, Caglayan HS, & Pepe H. Evaluation of the factors that affect performances of active football referees in Turkey. *African Journal of Business Management*, 2011; 5(20), 8215.
- 11- Kashef M. "Investigating the status of general exercise in Iran and the recommendation for its development". *Articles of the Fourth National Conference on Physical Education and Sport Science*, 2001; 87-86. (In Persian)
- 12- Kazemi M, Hamidi M, Soleimani H. "Identifying the Fields of Innovation in the Football Industry". *Journal of Management and Development of Sport*, spring and summer, 2012; 1(2), 55-64. (In Persian)
- 13- Lane AM, Nevil A, Ahmad N, & Balmer N. "Soccer referee decision – making: Shall I Blow the whistle?" *Journal of sport Sciences and Medicine*, 2006; (5)2, 243- 253.
- 14- Lidbom PP, & Priks M. "Behavior under social pressure: Empty Italian stadiums and referee bias". CESifo working paper, 2007; 1960. Available from: <http://www.CESifo-group.de>
- 15- Mahdieh Z. "Prioritizing factors affecting decisions (mistakes) by referees in the Women's Football Premier League based on Analytical Hierarchy Process (AHP)." Master's thesis, Payam Noor University, Faculty of Literature and Humanities, Department of Physical Education and Sport Sciences, 2012; 1-20. (In Persian)
- 16- Mazandarani M, Nouri A, Moghadam A, & Hejazi M. "The relationship between stress and general health of the judges of the Islamic Republic of Iran Football League". *The First National Conference on New Academic Achievements in the Development of Sport and Physical Education*. Gorgan, Islamic Azad University of Gorgan Branch, 2011; 11. (In Persian)
- 17- Mirdar Sh, Gharakhanlou R, Mabhutmoghaddam T, Sadegh poor B. "Study of the amount of work and some physiological indices of elite football judges of Iran". *Journal of Olympic Games*, 2010; 18(3), 79-69. (In Persian)
- 18- Mirjamali E, Ramzaninezhad R, Rahmaninia F, & Reihani M. "A Study of Sources of Stress in International and National Referees of Soccer, Volleyball, Basketball and Handball in Iran". *World Journal of Sport Sciences*, 2012; 6 (4), 347-354. (In Persian)
- 19- Motahari M, Shahlaie Bagheri J, Ghafouri F, Honari H. "Comparison of Football Referees' Degradation Based on Their Degrees and Refereeing Positions". *6th National Conference of Iranian Students of Physical Education and Sport*, Tehran, Institute of Physical Education and Sport Sciences, 2011; 1-11. (In Persian)
- 20- Nazarian A, Rahnema N, Daneshju A, Sadeghipour H, Ashoori H, & Nazari A. "Factors Affecting Judges of the Iranian Football Championship". *Journal of Research in Sport Sciences*, 2011; 9: 193-204. (In Persian)
- 21- Neville F, Williams A. "The influence of crowd noise and experience upon refereeing decisions in Football", *Psychology of Sport and Exercise*, 2002; 3(4), 261-272.
- 22- Panahi B, Suleiman Nejad, M. Factors Influencing the Referees' Decisions of the Iranian Football Premier League, *Fourth National Conference on Sport Science and Physical Education*, Tehran, Iran: Association for the Promotion of Fundamental Sciences and Technologies, 2018.
- 23- Rafiee O, Alidust E, Jafari A. "The Effective Inhibiting Factors of Decision making in Iranian soccer referees". *Journal of Sport Management and Motor Behavior*, 2018; 14(27), 155-166. (In Persian)

- 24- Ramezani Nejad R, Shafiee SH, Rasooli R, Loghmani M. "Relationship between Job Characteristics and Satisfaction among Iranian Soccer Referees: The Mediate Role of Professional Commitment", Journal of Applied Research of Sport Management, 2017; 6(21), 21-32. (In Persian)
- 25- Ramezani Nejad R, Loghmani M, Poursolantani Zarandi H. "Comparison of Job Qualifications of Iranian Football Referees". Journal of Applied Research in Sport Management, 2015; 2(4), 55-66. (In Persian)
- 26- Salari karizmeh H, Esmaeel A, Mirdar Harijani SH. "Time Motion Analysis of Iranian Elite Soccer Referees during Actual Match Play". Journal of Applied Exercise Physiology, 2014; 17: 43-52. (In Persian)
- 27- SayfollahPour P. A Consideration of the Factors Influencing Soccer Referees' Judgment? An Overview. International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences, 2013; 3(5), 678.
- 28- Sutter M, & Kocher MG. "Favoritism of agents - The case of referees' home bias". Journal of Economic Psychology, 2004; 25: 461-69.
- 29- Zarif M, Naderian Jahromi M, Soltan Hosseini, M. "Five-dimensional description of the problems of the Irene Premier League referees". Sports Management Journal, 2016; 31: 121-136. (In Persian)